

[Holger Hansen.]

steringer var nødvendige. Det var ønsket af den grønlandske befolkning, og, hvad jeg mener det nok er værd at mærke sig, krævet i meget store dele af befolkningen hernede. Tænk bare på Krygers fjernsynsudsendelser og reaktionen på dem. Det, der nu må overvejes, er to problemkomplekser. For det første: er forudsætningerne for erhvervsudviklingen i Grønland de samme, som da investeringspolitikken på dette område blev fastlagt? Og for det andet: har befolkningen opnået det, man kunne forvente?

Om det første: vi har hidtil betragtet fiskeriet som det bærende erhverv, ja, som det altdominerende erhverv. Er dette fortsat rigtigt med de skuffelser, ministeren nævnte i sin redegørelse: en udtyndet torskebestand, stigende priser, frygt for køligere klima? Og man kunne dertil føje: en ikke tilfredsstillende udnyttelse af den etablerede teknik ved manglende stabilitet og måske ikke tilstrækkelig dygtig ledelse. Venstre er af den opfattelse, at udbygningen af fiskerierhvervet skal fortsætte, at torsken skal søges, hvor den er at hente ude på banke, i større både, som er nødvendige hertil, at man i meget høj grad må have opmærksomheden henvendt på den menneskelige faktor, på fiskeren, på arbejderen i fabrikken, ja, på erhvervs livet i det hele taget.

Jeg er rystet ved at erfare, at så få af de unge i Grønland er interesseret i hovederhvervet. Hvorfor? Er det for dårlige økonomiske vilkår? Er det, fordi investeringspolitikken har medført et stort efterspørgselspres på arbejdskraften til fast løn og med fast arbejdstid? Eller er det, fordi de unge mennesker hellere vil gå ind i administration og butiksfag, hvor man kan gå med flip til daglig? Hvilken indflydelse har den bedre skolegang haft på de unges valg? Har de fået den forkerte opfattelse, at med en bedre uddannelse var det finere at beskæftige sig med det arbejde, som man så udsendte eller indflyttede danske udføre i omsætning og administration? Jeg tror, det vil være nødvendigt, at vi overvejer disse spørgsmål; de er meget centrale.

Det er jo rigtigt, at rejerne og laksen har ydet store bidrag til erhvervets indtjening de sidste år, og andre muligheder findes måske. Dette må nok fortælle os, at vi bør stræbe efter at indrette fiskeriets mulighe-

der med omstilling for øje, således at eventuelt opstående muligheder kan blive udnyttet. Om dette hensyn kan tilgodeses med den planlægnings- og ansvarsfordeling, der er i dag, er nok tvivlsomt. Der kan godt være meget langt fra de planlæggende myndigheder til fiskeren, fangeren og de erhvervsdrivende i det hele taget. De mindre erhvervsområder har det bedre: fåreavlen, der er både konkurrencedygtig og effektiv, såvel som fangernes muligheder har på det seneste været stigende.

Der skrives meget i pressen om mulighederne for mineraler og olie i Grønland. Jeg er enig i den vurdering, ministeren lagde frem i sin redegørelse. Vi tror vel alle på, at der en dag vil vise sig muligheder for rentabel udnyttelse af de rigdomme, der findes, men hidtil har dette altså ikke været tilfældet, og for megen romantik herom giver ikke brød i huset eller beskæftigelse til befolkningen. Den samme betragtning gælder over for det så ofte omtalte turisterhverv; man skal holde øjnene åbne og udnytte de muligheder, der er og måtte komme, men ikke foregøgle sig, at her ligger løsningen på vanskelige erhvervsproblemer, i hvert fald ikke i dag.

Jeg tror, man må slå fast, at de givne forudsætninger ikke har ændret sig væsentligt siden 1960-64; er der tale om ændringer, er det til det værre, men nye naturlige erhverv er ikke dukket op. Vi må altså fortsætte linjen med de korrektioner, der løbende er rigtige, og med de korrektioner, som en hastigt stigende befolkning kræver.

Det andet spørgsmål, jeg stillede, var, om den grønlandske befolkning har opnået, hvad man kunne forvente. Ministeren har peget på udbygningen af sundhedsvæsenet, på den hastige vækst i muligheden for uddannelse og på forbedringen af boligstandarden. Disse områder er nok ud fra de givne forudsætninger og muligheder i god udvikling. Der, hvor vi har fejlet, er med hensyn til det meget væsentlige: den grønlandske befolkning har ikke i tilstrækkelig grad følt sig med i udviklingen. For stor en del af ansvaret har ligget hos de centrale myndigheder, for lidt hos den brede befolkning. Planlægningen af udbygningen af det grønlandske samfund er centraliseret og kun i ringe grad eftergodkendt eller efterforhandlet med befolkningens egne repræsentanter.